

voorjaar 2023

EEN VASTE KOERS

uitgave van SGP Reimerswaal

VAN AFVAL
NAAR GRONDSTOF

SGP

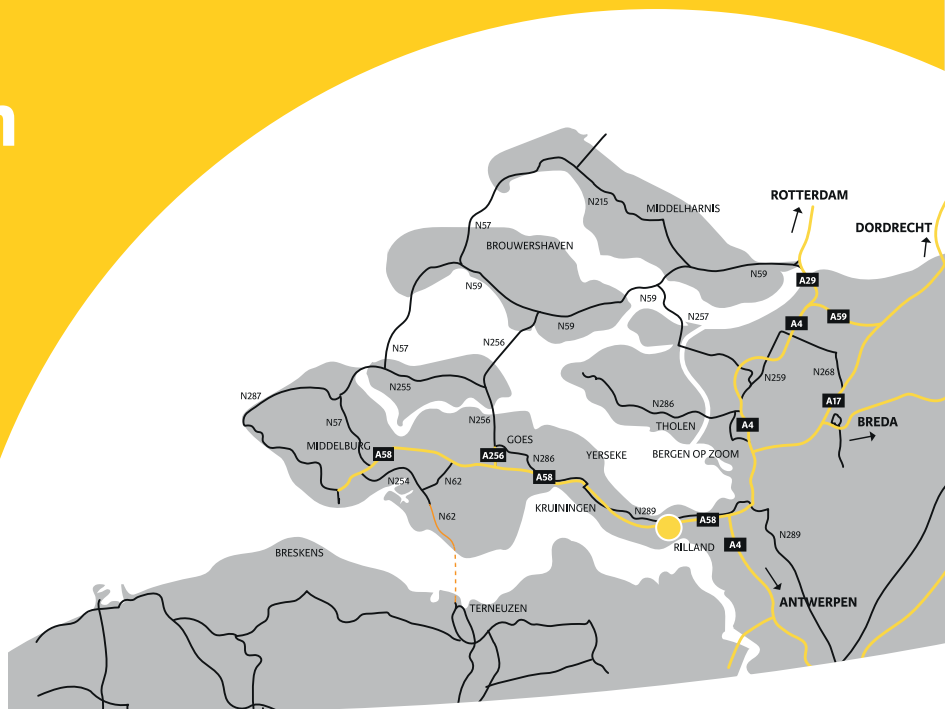

www.dejagerdetachering.com

Uw solide partner in flexibele arbeidskrachten

- Hoofdweg 60, 4411 NA Rilland
- + 31 (0)113 57 02 35
- info@dejagerdetachering.com

Duidelijk, effectief en flexibel

VOORWOORD

Afval

In elk huishouden komen we het tegen. Afval. Verpakkingen van plastic of karton. Oude kranten en folders. Groenteresten, fruitschillen en snoeiafval. We proberen het zo gescheiden mogelijk te verzamelen. Groenafval in de groene container. Restafval in de grijze container en plastic in de inmiddels vertrouwd wordende oranje zakken. Papier verzamelen we in dozen en het wordt opgehaald door de voetbalvereniging of de kerk.

Ds. W.J.C. van Blijderveen

Maar wat is afval? Daarover kunnen de meningen uiteenlopen. Als je van groenafval compost kunt maken, is het dan afval? Als je papier kunt recyclen, is het dan afval, of bouwsteen voor een nieuw product. Zo'n vraag doet me denken aan een gedeelte uit de brief van de apostel Paulus aan de gemeente van Filippi (Fil. 3). Paulus groeide op als Jood in de eerste eeuw van onze jaartelling. Hij was een religieus mens en hij was er diep van overtuigd dat hij met zijn goede en rechtzinnige levenswandel voor God zou kunnen bestaan. Als God over zijn leven zou rechtspreken, dan zouden er heus wel foutjes aan te wijzen zijn. Maar over het algemeen was er genoeg reden om te vertrouwen dat het in het oordeel van God wel goed zou komen. Hij was een rechtzinnige Joodse man. Keurig besneden op de achtste dag. Hij leefde trouw de wetten van Mozes na. Hij behoorde bij de strenge stroming van de Farizeeën. Kortom, er was heel wat in zijn leven waar hij trots op was.

Maar toen kwam er in zijn leven een kentering. Hij leerde naar zijn leven kijken, zoals God naar zijn leven kijkt. Vanuit Gods perspectief bleek dat al die zaken waar hij zo trots op was en die een bouwsteen waren voor zijn vertrouwen dat het in Gods oordeel wel goed met hem zou komen ten diepste geen waarde hadden. Hoe keurig je ook leeft, hoe netjes je ook aan ieder het zijne geeft, de zonde zit zo diep in ons bestaan ingevreten dat het geen houvast bieden kan in het oordeel van God. Onze beste werken zijn bevestigd en bezoedeld met egoïsme en eigenbelang.

Er is slechts een manier om rechtvaardig te zijn voor God en om vrijspraak te ontvangen in Gods oordeel: Het geloof in Jezus Christus. Hij is de Zoon van God, Die naar de aarde gekomen is om Zijn leven te geven tot verzoening van de zonde. Hij heeft de kruisdood ondergaan en daarmee het oordeel van God over de zonde gedragen. Wat Hij aan gelovigen te bieden heeft is van oneindig veel waarde. Toen Paulus dat doorkreeg, werden al die andere zaken waar hij zo trots op was 'schade en drek'. Het werd vuilnis. Het was van wegwerpkwaliteit. Slechts door het geloof in Jezus is er bestaansrecht voor God.

Het voorwoord wordt bij toerbeurt geschreven door voorgangers van de reformatorische kerken in Reimerswaal.

Colofon

Uitgave en redactie:
PR-commissie SGP Reimerswaal
Oplage: 9.250, huis-aan-huis in Reimerswaal

Drukwerk: Magazine Masters
Verspreiding: Drukkerij van Velzen BV
Ontwerp: Ontwerp studio Rottier
Fotografie: Cees van der Wal fotografie, Stock

Contactgegevens:
E-mail: prcommissie@sgp-reimerswaal.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

BAAIJ
BELASTINGADVISEURS

- Administratieve diensten
- Salarisverwerking
- Fiscale aangiften
- Adviezen

**Laat uw belasting
geen belasting voor uw
bedrijf worden**

Baaij Belastingadviseurs B.V.
Marijkelaan 11
4401 GE Yerseke

☎ 0113 57 26 20
✉ info@baaij.nu
🌐 www.baaij.nu

Sturris
—SCHOENEN — PODOLOGIE —
Prachtige collectie
HEREN- DAMES- EN WANDELSCHOENEN

Podozorg.nl

De podoloog kan u helpen bij verschillende soorten klachten. Hij kijkt hierbij vanuit de voet, maar hij kijkt ook verder dan alleen uw voet: de oorzaak van bijvoorbeeld rug- of knieklachten of hoofdpijn kan een verkeerde lichaamshouding zijn, ontstaan door een probleem in de voet. Ook bij pijn door artrose of reuma, of bij diabetes, kan de (register) podoloog u helpen.

Afspraken kunnen worden gemaakt in Yerseke en Kapelle.

Sturris schoenen en podologie | Kerkplein 10, 4401 ED Yerseke | 0113-571565
info@sturrischoenen.nl | www.sturrischoenen.nl | www.podozorg-yerseke.nl

**DROOG- EN BEWAARTECHNIEK
MACHINEBESTURING
PROCESAUTOMATISERING**

TSG

TSG Industriële Automatisering B.V.
Kloosterweg 1a, 4421 PV KAPELLE
Tel. +31(0)113 31 2020 • info@tsg.nl • www.tsg.nl

WAAR KWALITEIT DE BASIS IS...

BAAIJ
TOTAALBOUW

**NIEUWBOUW
VERBOUW
ONDERHOUD
METSSELWERK
TIMMERWERK**

Baaij Totaalbouw
Van Leeuwenhoeklaan 31
4416 DR Kruiningen
06 - 30 59 06 68
info@baaijtotaalbouw.nl

**NIEUWBOUWPLANNEN
OF EEN AANBOUW?**

WONINGBORG
WWW.BAAIJTOTAALBOUW.NL

www.modelbouwshopnederland.nl

RC components   Scheepsbeslag   Bouwdozen

Online shoppen

- Belettering • Bouwdozen
- Gereedschap • Kant en klare modellen • Plaatmateriaal
- Polyester rompen • Profielen • Scheepsbeslag

Modelbouw Shop Nederland
...voor wie van precisie houdt!!!

TOYOTA
MATERIAL HANDLING

**GESPECIALISEERD
IN VERHUUR!**

**Uw specialist in
Intern-transport- en
reinigingsmachines**

**GEBR.
WESTSTRATE BV**

Zuidweg 13-15 | 4413 NL Krabbendijke | T 0113-50 26 10
info@gebrweststrate.nl   gebrweststrate.nl

VAN DE VELDE
INSTALLATIEGROEP

Duurzaamheid. Kwaliteit. Flexibiliteit.

NIEUWS UIT DE RAAD

Door: Artwin Otte
fractievoorzitter
SGP Reimerswaal

Politiek is soms heel erg gericht op de waan van de dag, maar anderzijds soms ook een zaak van lange adem of gericht op beleid voor lange termijn. In deze bijdrage drie onderwerpen die meer bij het laatste passen.

Een van die onderwerpen is de huisvesting van arbeidsmigranten. Na jarenlang overleg en veel discussie hierover is er eind vorig jaar aangepast beleid vastgesteld.

De inzet van de SGP-fractie hierin is altijd geweest om te zorgen voor goede, acceptabele huisvesting voor arbeidsmigranten. Maar wel in het besef dat deze arbeidsmigranten hier komen om te werken en hun woonwensen anders zijn dan van de gemiddelde Nederlander. Er is vastgesteld dat de kwaliteit van de huisvesting door middel van bestaande keurmerken aangetoond moet worden.

Het oude beleid was dat er in de dorpskernen rond een woning waarin arbeidsmigranten gehuisvest zijn, binnen een straal van 250 meter geen andere woning voor huisvesting van arbeidsmigranten in gebruik genomen mocht worden. In het huidige vastgestelde beleid is het niet meer mogelijk om nieuwe woningen in de dorpskernen te gaan gebruiken voor huisvesting van arbeidsmigranten. We willen dit echt tegengaan omdat er regelmatig overlastsituaties ontstaan.

Waar het beleid voor in de dorpskernen dus best iets strakker geworden is, zijn de regels voor de locaties bij bedrijven juist ruimer geworden. Zo is in het buitengebied, onder voorwaarden, verhuur aan derden mogelijk gemaakt en ook regels rondom tijdelijke mobiele huisvesting worden versoepeld.

Want de boodschap die we van veel ondernemers meekrijgen, is dat er bij onze bedrijven in Reimerswaal echt grote behoefte is aan inzet van arbeidsmigranten. Vandaar dat we blij zijn dat we dit beleid hebben vastgesteld met enerzijds streven naar beperking van overlast en anderzijds verruiming van mogelijkheden waar dit verantwoord kan.

Overigens hebben wij in het coalitieakkoord het college ook de opdracht meegegeven om te kijken of er aan de westkant van Reimerswaal mogelijkheden zijn voor een grootschaligere huisvesting (zoals bijv. het klooster van Rilland) van arbeidsmigranten om zo te zorgen dat er arbeidskrachten zijn voor onze bedrijven.

Een ander onderwerp wat afgelopen tijd onze aandacht vroeg, waren de dorpshuizen. In onze gemeente heeft elk dorp een

dorpshuis en als SGP-fractie zien we daar ook de grote waarde van in. Een dorpshuis is een plaats waar ruimte is voor samenkomen in allerlei maatschappelijke verbanden. Voor Teheare in Yerseke is besloten dat er diverse aanpassingen gedaan gaan worden waardoor het gebouw beter geschikt wordt als dorpshuis. Tegelijkertijd zullen ook diverse verbeteringen voor de scholen meegenomen worden. Daarnaast wordt ook de buitenruimte rond Teheare aangepakt waarbij met name ook een betere verbinding tussen Teheare en Moerzicht onze inzet is geweest. Overigens gaat dit om een totale investering van ongeveer 2,7 miljoen. Als fractie hebben wij, als het bijvoorbeeld over de buitenruimte gaat, wel de kritische vraag gesteld: "Hoe gaan we in de toekomst voorkomen dat we na een periode van 10 jaar een buitenruimte opnieuw moeten inrichten omdat deze niet meer voldoet aan de huidige eisen?"

"Ons Dorpshuis Kruiningen" is een heel wat ouder gebouw. Daarom is het noodzakelijk om een keuze te maken om dit te verduurzamen en upgraden zodat het weer voor een langere tijd geschikt is, of om hiervoor een ander oplossing te zoeken. Het college heeft voorgesteld om te onderzoeken of de Reimerswaalhal uit te breiden is met een dorpshuisfunctie. Als SGP-fractie hebben we aangegeven dat dit wat ons betreft zeker het onderzoeken waard is. Immers voor zowel een sporthal als een dorpshuis is een beheerder nodig, maar ook een grootkeuken en parkeerruimte bijvoorbeeld. Door sporthal en dorpshuis onder één dak te brengen kan dit efficiënt vormgegeven worden. Onze inzet is dat er een goed, toekomstbestendig dorpshuis blijft in Kruiningen, wat geschikt is voor de eerder genoemde maatschappelijke functies.

Dit geldt niet alleen voor het gemeentelijk openbaar gebied, maar ook voor uw en mijn tuin!

In januari is er een nieuw groenplan vastgesteld voor de periode 2023-2027. Wij zijn hier blij mee. Er is meer aandacht voor groen in de dorpskernen. Voldoende groen is belangrijk voor een leefomgeving waarin het aangenaam wonen is. Uiteraard is dit duurder dan zoveel mogelijk bestrating in het openbaar gebied. Maar wat onze fractie betreft is het een belangrijke rol van de gemeente om te zorgen voor deze groene en fijne leefomgeving en deze

ook goed te onderhouden. Daarbij is er in toenemende mate aandacht voor biodiversiteit. We moeten hierin echt niet doorslaan, maar iets meer aandacht hiervoor is beslist een goede zaak. Als we ons hier wat verder in verdiepen, zien we hierin ook hoe mooi God deze aarde heeft geschapen. Het is onze verantwoordelijkheid om daar op een verantwoorde manier mee om te gaan.

Overigens komt de inzet op bijvoorbeeld minder bestrating ook voort uit het feit dat we te maken hebben met regenbuien met grotere intensiteit. Een bodem die meer water opneemt, kan de overlast die deze buien veroorzaken beperken. Dit geldt niet alleen voor het gemeentelijk openbaar gebied, maar ook voor uw en mijn tuin!

Naast deze genoemde onderwerpen die vooral gaan over beslissingen of beleid voor de lange termijn, hebben wij ons ook ingezet voor actuele zaken die op korte termijn spelen. Zo steunden we een motie voor voldoende openbaar vervoer, waarbij met name bereikbaarheid van Yerseke per bus een belangrijk item was.

En als het gaat over afval, hebben we vragen gesteld over de inzameling van plastic afval en erop aangedrongen om te zorgen dat dit op een goede en veilige manier gebeurt.

Deze onderwerpen en vragen kunnen we vaak ook aan de orde stellen doordat we worden benaderd door onze inwoners die ergens tegenaan lopen of die goede ideeën hebben. Heeft u ook vragen of opmerkingen, dan horen we dat als fractie graag.

Laat u ontzorgen voor het leukste uitje

2 tot 200 personen

Beschikbaarheid op iedere gewenste locatie

Door geheel Zeeland en Brabant

Diverse leuke routes beschikbaar

Complete arrangementen mogelijk

www.scooterhurenzeeland.nl

Kerkplein 14
Yerseke
Tel. 0113-750711
info@scooterhurenzeeland.nl

h₂ groen

Voor een tuin of karwei die bij U past

h₂ infra

Zanddijk 12, 4416 PR Kruiningen 0113-573030 / 06-55067974
info@h2groen.nl www.h2groen.nl / www.h2infra.com

Begrafenis- verzorging Dorst

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

tel. 0113 - 26 06 81

Eigen rouwkamers:
Markt 12 in Kruiningen

Wilsbeschikking
In een wilsbeschikking kan concreet aangegeven worden hoe u de begrafenis verzorgd wilt hebben. Deze wilsbeschikking kan vrijblijvend en kosteloos aangevraagd worden.

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Geen crematies

begrafenisverzorgingdorst.nl

Hoekman levert kwaliteit voor

KANTOOR KERK en SCHOOL

- ➔ complete kantoorinrichting van hoek tot hoek
- ➔ ook voor de thuiswerkplek
- ➔ vakkundig advies op basis van jarenlange ervaring
- ➔ kerk- en zaalstoelen
- ➔ garderobes
- ➔ in heel Nederland

altijd één
contact-
persoon

HOEKMAN
Kantoor & Project

WWW.PIETHOEKMAN.NL
06 53154711
YERSEKE

VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF

Begin dit jaar is Reimerswaal overgestapt op een nieuwe vorm van huishoudelijk afval inzamelen. In dit artikel leg ik graag uit hoe wij hier als fractie naar kijken.

Achtergrond

Het landelijke doel is om zoveel mogelijk afvalstoffen opnieuw te gebruiken ('van afval naar grondstof'). De landelijke overheid probeert dat o.a. te sturen door de belasting op restafval – alles wat niet hergebruikt kan worden – regelmatig te verhogen. Terwijl sommige afvalstromen, zoals glas, metaal en oud papier, de gemeente zelfs geld opleveren, kost restafval de gemeente dus geld. Restafval wordt verbrand, en ook de CO2-heffing die daarbij komt kijken zal alleen maar omhoog gaan. De kosten voor de afvalstoffenheffing die ieder huishouden betaalt, lopen daarom op. Het loont dus om minder restafval te produceren en het afval zo goed mogelijk te scheiden.

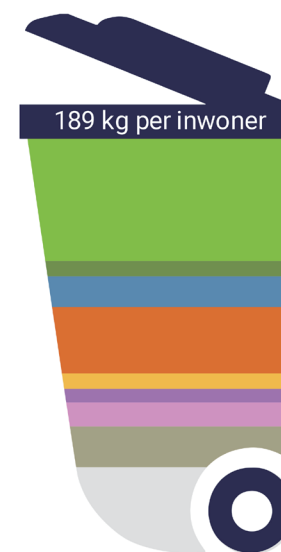
De doelstelling om zo weinig mogelijk restafval te produceren sluit prima aan bij hoe wij rentmeesterschap willen invullen: de aarde niet uitbuiten en goed voor het milieu zorgen. Zo'n vier jaar geleden is Reimerswaal een proef gestart om afval beter te scheiden en minder restafval te produceren. Deels door communicatie om gedrag van mensen te veranderen, en deels door het PMD afval bij de afvalverwerker uit het restafval te halen. Daarom mocht het PMD afval weer samen met het restafval in één bak.

Die proef bleek niet het gewenste resultaat op te leveren. Er zat bijvoorbeeld nog steeds veel GFT afval bij het restafval (30 – 40 gewichtsprocent). Overigens waren we als SGP destijds niet overtuigd dat we met die methode het aantal kilo's restafval echt omlaag zouden krijgen.

Het loont dus om afval zo goed mogelijk te scheiden

Prijsprikkel

Om een grote stap te maken in het verminderen van het restafval moest er iets anders gevonden worden. 'Diftar' (afkorting van gedifferentieerd tarief) bleek in andere gemeenten een effectieve manier. Daarbij moet voor het restafval (wat de gemeente geld kost) betaald worden, terwijl de andere vormen van afval 'gratis' verwerkt worden. Dat geeft een financiële prikkel om afval beter te scheiden. Voor iedere keer dat de restafvalbak aan de weg gezet wordt, wordt namelijk een bedrag in rekening gebracht. Het idee is dat dit voor een steeds terugkerende bezinning zorgt om echt alleen restafval in de restafvalbak te gooien.

- 56 kg groente- en fruitafval
- 7 kg tuinafval
- 14 kg papier en karton
- 30 kg PMD
- 7 kg glas
- 6 kg textiel
- 11 kg luiers
- 18 kg overig herbruikbaar
- 41 kg overig afval

Restafval in Reimerswaal in 2022

Door: Rien Sinke
Raadslid SGP Reimerswaal

Praktisch

Er zijn ook veel praktische zaken afgewogen. Bijvoorbeeld: hoe voorkom je dat er veel zwerfafval komt? Wat als je om medische redenen veel restafval hebt? En als je meerdere kinderen in de luiers hebt, gaan we daarvoor compenseren? Waarom niet per kilo restafval betalen? Welke kosten worden per keer aan-bieden van de restafvalbak gerekend? Blijven we even vaak afval ophalen, of wordt dat minder vaak?

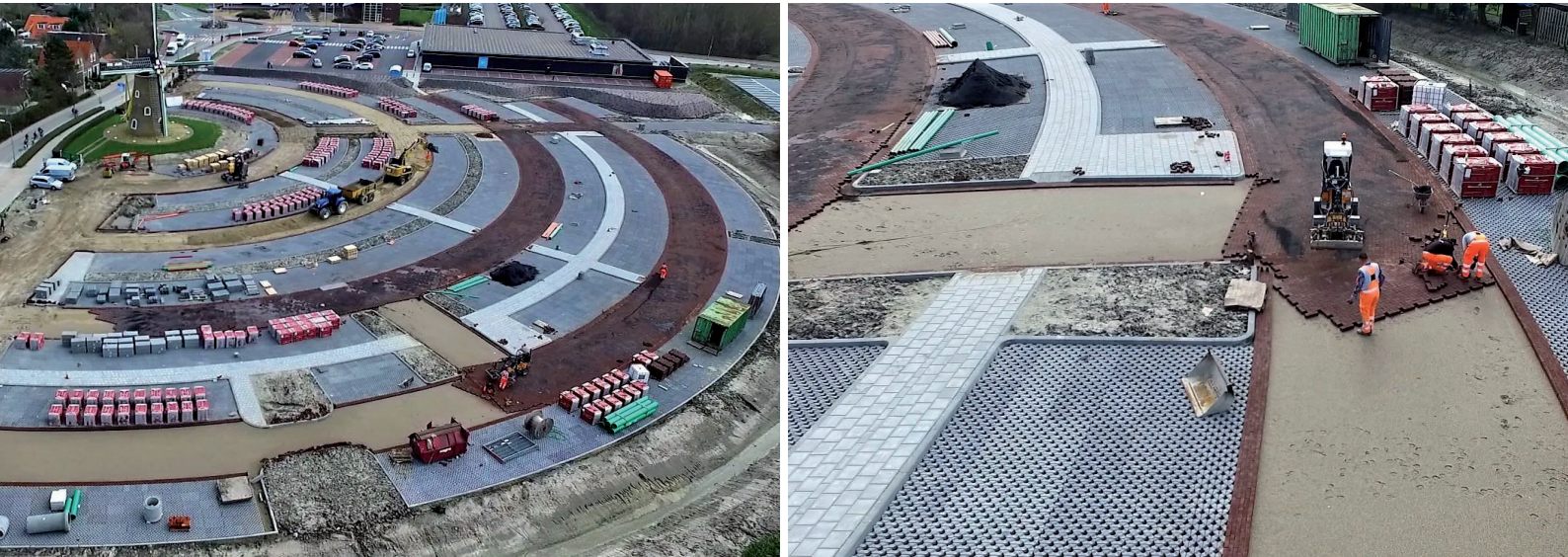
Afweging en oproep

De SGP-fractie ziet Diftar als een rechtvaardige en praktische manier om als gemeente Reimerswaal minder restafval te produceren. De vorm waarvoor gekozen is, houdt in dat hoe vaker je de restafvalbak aanbiedt, hoe meer kosten je maakt. De 'vervuiler betaalt'. Op zich een heel logische gedachte die op tal van andere gebieden ook van toepassing is en die we allemaal accepteren: betalen voor wat je krijgt of vraagt – in dit geval voor de service die de gemeente biedt om je afval op te ruimen.

Dit onderwerp is een mooi voorbeeld van het praktisch vormgeven aan rentmeesterschap in de politiek. Iets waar iedereen overigens ook zelf aan kan bijdragen. Een beter milieu begint immers bij jezelf! Zo wordt een sterke stijging van de afvalstoffenheffing hopelijk ook voorkomen.

Riedijk BESTRATINGEN

Voor al uw grond- en straatwerk,
zowel zakelijk als particulier!

Kreeft 27, 4401 NZ Yerseke - 06-22933341
info@riedijkbestratingen.nl

SBZ
SchuttingBouw
Zeeland

www.schuttingbouwzeeland.nl

Kaas uit KAASGAT

Uitgebreid Kaasassortiment

En...

- Pindakaas
- Jam en sap
- Cadeaupakketten
- Verse zuivel
- Borrelartikelen
- Bakmixen
- Boerenscheijfs
- Slijpservice

KAAS UIT KAASGAT

Openingstijden
Do.: 13-17 uur • Vr.: 8.30-12 en 13-17 uur • Za.: 8.30-12 uur

info@kaasuutkaasgat.nl • www.kaasuutkaasgat.nl
Kaasgat 4 • Kruijningen • Tel. 06-10290675

HOEKMAN sinds 1961
tussen de scheldes

NORDIC FIRE
Nu nog stillere pelletkachels
...en nu met gratis 100kg houtpellets!

Valckenisseweg 34 - Rilland - tel: 0113-551384
mail: info@hkmm.nl - web: hkmm.nl/pellet

AANBOUW | VERBOUW
TEGELWERK | TIMMERWERK

KLUSSENBEDRIJF DE KRAKER

Havenstraat 7
4414 AX Waarde
0631383103
info@klussenbedrijfdekraker.nl

wij kraken elke klus

INTERVIEW

wethouder SGP Reimerswaal

We spreken met wethouder Maarten Both over afval in onze gemeente. De gemeente Reimerswaal heeft daar veel over te zeggen. Een paar vragen over dit belangrijke onderwerp.

1. Per 1 januari is de gemeente Reimerswaal overgestapt op het gescheiden inleveren van plastic afval. Kunt u ons nog eens kort vertellen waarom dat was?

Tot vorig jaar deden we mee aan de pilot nascheiding. Plastic, metaal en drankenkartons (PMD) werd achteraf machinaal uit het restafval gehaald. Het resultaat van deze pilot was onvoldoende. De hoeveelheid restafval liep nauwelijks terug. In 2021 werd er in Reimerswaal per inwoner 199 kg restafval opgehaald. Dat was veel te veel. Gemeenten hebben afspraken gemaakt met het Rijk om te streven naar 100 kg restafval per inwoner in 2020, wat niet gelukt is in de meeste gemeenten. Er moest dus iets gebeuren. Daarom hebben we de gemeenteraad voorgesteld om de pilot nascheiding te stoppen en over te stappen op bronscheiding (gescheiden inzameling) en Diftar (betalen per lediging van de restafvalcontainer).

Dat is slecht voor het milieu en slecht voor de portemonnee van de inwoners van Reimerswaal.

2. Inmiddels zijn er al weer een aantal maanden voorbij. Heeft u al cijfers of signalen dat de gewenste vermindering van restafval ook gerealiseerd wordt?

De eerste cijfers laten een positief beeld zien. We zien een toename van GFT-afval en PMD, wat duidt op een betere afvalscheiding. Daarnaast zien we een forse daling (ca. 40%) van het restafval. Dit zijn cijfers van januari en februari, dus van een relatief korte periode. Maar het zijn wel cijfers waar ik blij van word! We hopen dat deze trend zich doorzet. In vergelijkbare gemeenten in Nederland blijkt ook dat Diftar de beste resultaten oplevert. Bronscheiding maakt mensen meer bewust van het belang van afvalscheiding. Met goed scheiden houd je nog maar heel weinig restafval over. Daarnaast helpt een prijsprikkel (betalen per aanbidding van de restafvalcontainer) daar ook bij.

3. Vanuit andere gemeentes horen we berichten dat er plastic afval afgekeurd wordt omdat er teveel andere materialen inzitten. Speelt dit probleem binnen Reimerswaal ook? En wat gebeurt er als er tussen het plastic nog wel ander afval zit?

In onze gemeente speelt dat gelukkig niet. We hebben in Reimerswaal bewust gekozen voor het aanbieden van PMD in doorzichtige zakken. Dit voorkomt doorgaans dat mensen er afval in stoppen dat er niet in thuishoort. In de gemeenten waar dit probleem wel speelt wordt het PMD-afval vaak opgehaald in minicontainers of ondergrondse containers. De verleiding om ook ander afval in die containers te gooien is dan blijkbaar veel groter. Sommige mensen ergeren zich aan de PMD-zakken op straat omdat het rommelig zou zijn. Maar ik heb liever elke twee weken PMD-zakken op straat dan dat het PMD-afval afgekeurd en vervolgens verbrand wordt. Dat is slecht voor het milieu en slecht voor de portemonnee van de inwoners van Reimerswaal.

4. Wat doet de gemeente zelf aan duurzaamheid en gescheiden afvalinzameling op het gemeentehuis?

De belangrijkste maatregel is dat er op vrijwel geen enkele kamer een afvalbak staat. Alleen bij de koffieautomaten kan afval gescheiden weggegooid worden. Dit voorkomt al veel afval. Daarnaast worden vergaderstukken steeds minder geprint omdat de digitale hulpmiddelen een prima alternatief zijn. Het papier dat nog wel in omloop is wordt uiteraard apart ingezameld.

5. Recent gaf u de aftrap voor een afvalestafette bij Van der Straaten in Hansweert, hoe gaat het met het zwerfafval in Reimerswaal? Ziet u een toename van zwerfafval nu er betaald moet worden per lediging van het restafval?

We houden dat goed in de gaten, maar zien op dit moment geen toename. Dat is ook de ervaring van andere gemeenten die Diftar ingevoerd hebben. Sommige gemeenten zagen in de eerste maanden na invoering een lichte stijging, maar dat was tijdelijk en heel beperkt. Dat is ook goed te verklaren. Als mensen goed scheiden komen ze er achter dat de restafvalcontainer maar heel langzaam vol raakt. De kosten voor de ledigingen vallen dan ook wel mee. Zelf hebben ik de restafvalcontainer de eerste drie maanden nog niet aan de weg gezet.

6. Doet de gemeente wat u betreft al voldoende aan hergebruik van materialen? Wordt hier ook rekening gehouden met aanbestedingen door de gemeente?

Bij sommige aanbestedingen werken we met de milieukostenindicator (MKI). Hierbij wordt de milieu-impact van een product of ontwerp inzichtelijk gemaakt. Dat hebben we bijvoorbeeld toegepast bij de aanbesteding van de bruggen in Steehof III in Yerseke. Het toepassen van de MKI is op dit moment in de meeste gevallen wel duurder. Daarnaast proberen we materialen die ergens weggehaald worden op een andere plaats te gebruiken. We zijn er dus wel mee bezig, maar dit willen we de komende tijd verder uitbouwen.

7. Heeft u als wethouder nog (nieuwe) plannen die u zelf graag zou willen realiseren als wethouder op het gebied van afval(inzameling)?

We moeten toewerken naar een circulaire samenleving. Naar het besef dat afval in veel gevallen een grondstof is. Die grondstof kan gerecycled worden, maar dan moeten we grondstoffen wel apart inzamelen. Sommige spullen die mensen weggooien kunnen ook prima hergebruikt worden. We onderzoeken of de milieustraten kunnen samenwerken met kringloopwinkels in de regio. Ook dat helpt. De hoeveelheid restafval terugdringen blijft een speerpunt in het beleid. Daarbij moeten we beseffen dat iedereen een verantwoordelijkheid heeft om goed voor de schepping te zorgen. Rentmeesterschap wordt ook concreet benoemd in het coalitieprogramma. Minder afval produceren en beter afval scheiden sluiten hier goed bij aan.

Iedereen heeft een verantwoordelijkheid om goed voor de schepping te zorgen

IN GESPREK MET: DE MENSEN VAN DE ZRD

Per 1 januari van dit jaar is de gemeente Reimerswaal weer overgestapt op het gescheiden aanleveren van afval. De voorgaande jaren werkte de gemeente samen met een aantal andere gemeenten in een pilot voor na-scheiding van plastic verpakkingsafval uit het restafval. Helaas bleek de machinale na-scheiding van dit PMD-afval nog niet de gewenste resultaten op te leveren. Dat zou op termijn hogere kosten betekenen voor onze burgers. Speciaal voor dit themanummer over afval gaan we in gesprek met directeur Paul Marinissen, en operationeel manager Frank Oostdijk van de Zeeuwse Reinigingsdienst (ZRD).

Frank: In onze registratie was goed te zien dat bijna iedereen zijn container in december vorig jaar aanbood om te laten ledigen voor de nieuwe regeling in werking trad. Normaal zat de gemeente Reimerswaal op 86% van alle aanwezige bakken die werd aangeboden, in december werd 91% van alle bakken aangeboden. De eerste resultaten in 2023 zijn goed te noemen. In januari 2022 waren er in totaal 17.000 containerledigingen in de maand januari. In 2023 waren er nog slechts 4600 containerledigingen over heel Reimerswaal. Dat is een daling van 72,5%, wat nog meer zou kunnen worden!

Paul: Veel mensen denken dat er wel wat meer restafval met het plastic mee zal gaan. Niets is minder waar. Daarom zijn er bijvoorbeeld doorzichtige zakken voor het plastic om te voorkomen dat er restafval in de zakken wordt gedaan. Als er toch restafval of GFT in zit wordt de zak niet mee genomen. Als er een grijze vuilniszak om zit blijft de zak ook liggen. Ook worden er regelmatig steekproeven gedaan. Dat gebeurt bij de GFT containers ook. Dat is belangrijk, want als er toch restafval tussen het GFT zit word heel zo'n vracht afgekeurd. Dat brengt hogere kosten mee voor de afvalinzameling. Er is bewust gekozen om geen container of ondergrondse container aan te brengen voor het plastic afval. Dan is het risico veel groter dat mensen restafval bij het 'schone' plasticafval stoppen. Waar de gemeente ook bang voor was is dat de zakken met plastic afval met harde wind overal naar toe waaien. Nu is dat mede doordat er blik en drankkartons in zitten en het aan elkaar knopen van de zakken veel minder het geval. Ook in andere gemeenten levert dit nauwelijks problemen op.

Frank: Alle vuilniswagens worden gewogen na het ophalen van het restafval. Dat is ook een extra controle op het nieuwe afvalbeleid. Als er opeens een grote stijging te zien is van het aantal ingezamelde kilo's kunnen we bijna direct ingrijpen en monitoren waar het vandaan komt.

Als er toch restafval of GFT in zit wordt de zak niet mee genomen

Waar gaat al het plastic, drankkartons en blik naartoe?

Paul: Voordat het op transport gaat word alles opgeslagen op de overslag plaats in Goes. En vandaar wordt het verder getransporteerd. Ons PMD afval gaat in grote trailers naar Duitsland. In de plaats Marl, ca. 380 km vanaf Goes, staat de sorteerfabriek van afvalverwerker Alba. Daar wordt al ons afval verder gesorteerd. De drankkartons en de blikken gaan er uit. Ook 5 verschillende plasticsoorten zoals HDPE, PP, PE, worden daar netjes gescheiden. Het afval wat dan nog overblijft gaat naar de verbrandingsoven. Dat is dan nog iets minder dan de helft.

Wat gebeurt er met het afval wat op de millieustraat wordt ingezameld?

Paul: Frituurvet wat op de millieustraat ingezameld wordt gaat naar verwerkingsbedrijf Quatra, net over de Belgische grens met Zeeuws-Vlaanderen. Daar wordt het verwerkt tot hernieuwbare

olie. Bij aankomst in de fabriek wordt alles geschredderd. Het plastic wordt eruit gezeefd en de olie wordt opgevangen in grote tanks. Van daaruit gaat het naar een bedrijf op de Maasvlakte. Daar wordt het verwerkt tot Synnfuel ofwel blauwe diesel. Daar kunnen auto's en vrachtauto's op rijden, o.a. de vrachtwagens van de ZRD. Dat levert geld op, maar scheelt ook weer afval.

Ook gipsplaten worden weer opnieuw gebruikt. Er staat nu een aparte container voor op de millieustraat. Die container gaat naar New West Gypsum in Kallo bij Antwerpen in België. Daar worden de gipsplaten vermalen tot pulp. Door middel van water lost alles op. Daarna filteren ze het karton van de achterkant eruit zodat alleen het gips over blijft. Het herbruikbare gips word op een 400m lange band gespoten zodat er weer nieuwe gipsplaten ontstaan. Aan de ene kant gaat het gipsafval erin en aan de andere kant komen er weer nieuwe gipsplaten uit. Matrassen worden gerecycled bij Matrassenrecycling Europe (MRE). Eerst gaat het dek er af die gaat in het textiel. De springveren gaan naar het oud ijzer. Het schuim gaat door voor isolatiemateriaal. Daar maken ze onder andere plafondplaten van en andere dingen die in de bouw toegepast kunnen worden.

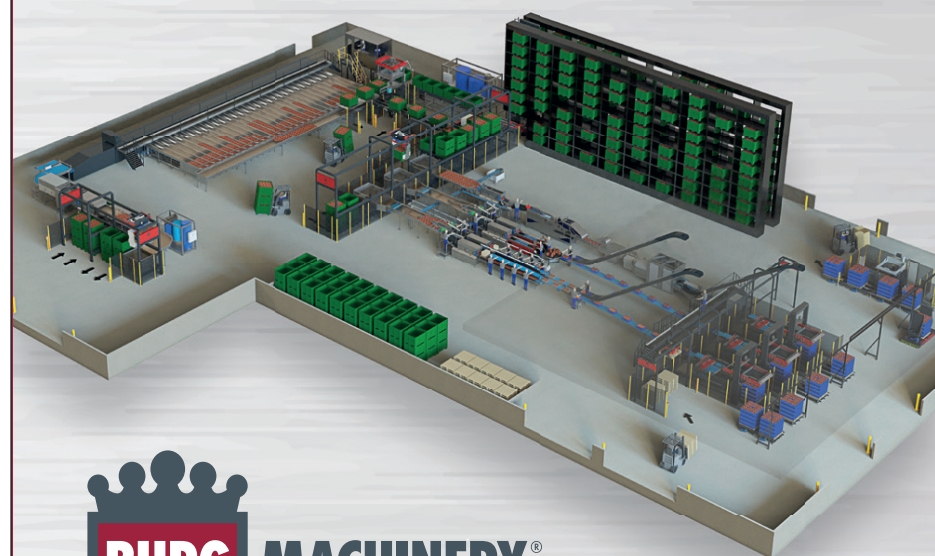
Wordt er door het nieuwe beleid meer restafval aangeleverd op de millieustraat?

Paul: Dat valt erg mee. Als er mensen toch hun restafval in grijze zakken naar de millieustraat brengen moeten ze het gewoon weer mee naar huis nemen of terplekke alsnog scheiden. Particulier restafval wordt zoveel mogelijk geweerd op de millieustraat. Daar is de eigen container voor bedoeld. Grof afval mag natuurlijk wel aangeleverd worden. Net zoals particulier bouwafval, elektrische apparaten, frituurvet, etc. In de toekomst willen de ZRD en de gemeenten een toegangscontrole gaan invoeren doormiddel van een Afvalpas per huishouden (bij voorkeur digitaal via de app). Er komt dan een slagboom te staan voor de millieustraat die alleen opengaat voor inwoners met een pas. (red.: om bedrijven en toeristen te weren op de millieustraat.)

MACHINEBOUW

voor de AGF-branche

- Ledig-doseertechniek en kisthandling
- Complete verpakkingslijnen
- Palletiseer-oplossingen
- Logistiek en traceerbaarheid

MACHINERY
ADDING VALUE IN PACKHOUSE SOLUTIONS

Weihoek 11
4416 PX Kruiningen

+31 (0)113 - 50 13 73
info@burgmachinery.com

Meer informatie op
www.burgmachinery.com

specialist in
**MAATWERK VOOR AGF,
SCHAAL- EN SCHELPIEDIEREN
EN ZEEWIER**

info@murre.nl | +31(0)113-503080

VERSLAG WERKBEZOEK / VERKIEZINGSAVOND 3 MAART

Door: Stefan Bruijnooge

Een delegatie van de SGP-fractie van de gemeenteraad en de PR-commissie heeft samen met Roelof Bisschop, Peter Schalk, de SGP-Statenfractie, Gert van Kralingen van Waterschap Scheldestromen en de wethouders Maarten Both en Ad Meeuwssen op 3 maart 2023 een bezoek gebracht aan het project Answest, de boerenfamilie van Wezel en Adri&Zn. Deze bezoeken gaven een andere kijk op actuele thema's.

Het werkbezoek begon in dorpscentrum Kaj Munk in Hansweert waar koffie met bolus werd geserveerd. Daar heeft Gert van Kralingen verteld dat we voor een enorme uitdaging staan als het gaat over het verzwaren van de dijken. Waterschap Scheldestromen beheert en onderhoudt in Zeeland 425 kilometer aan primaire waterkeringen, verdeeld over 25 normtrajecten. Er zijn afgelopen jaar 15 normtrajecten afgekeurd, deze voldoen niet aan de huidige veiligheidsnorm. Er is geen sprake van een acuut veiligheidsprobleem, maar de afgekeurde dijkvakken moeten voor 2050 versterkt worden om te voldoen aan de veiligheidsnorm. Hier is heel veel geld mee gemoeid en dat kunnen we met de 380.000 Zeeuwen die er zijn, niet zelf ophoesten. Het Waterschap moet dus in onderhandeling met onder andere Den Haag. Het is nog onduidelijk wat er na 2050 moet gebeuren. Dit is mede afhankelijk van de snelheid waarmee het klimaat verandert en de zeespiegel stijgt. Wellicht dat er nog grotere en innovatievere maatregelen nodig zijn zoals eilanden voor de kust om de golven te breken. Het is dus zaak om nu te beginnen met het onderzoeken van mogelijke scenario's.

Na het bezoeken van de plaats waar de dijkversterking bij Hansweert plaats vindt, is de delegatie naar de innovatieve boerenfami-

lie van Wezel in Krabbendijke gereden. Daar hebben de SGP-ers (weer) uit de eerste hand gehoord over problemen bij de agrariërs. Het probleem is vooral onzekerheid. Eerst fosfaat, nu stikstof, wat is het volgende? Waar kan de boer in investeren? En hoe groot is de kans dat de investering ooit weer terugverdiend kan worden? De boer heeft de boerderij laten zien en het is echt een prachtig bedrijf met veel innovatie zoals een robotmaaier en melkrobots. Bij Adri&zn heeft de delegatie een rondleiding gehad door het prachtige bedrijf van de familie Bruijnooge. Hier komen iedere werkdag veel schaal- en schelpdieren en veel vis binnen die verwerkt, verpakt en verkocht worden. Dhr. Bruijnooge heeft ook zijn zorgen gedeeld die er zijn in de visserijsector.

Tijdens de drukbezochte verkiezingsavond, waar we gebruik mochten maken van ruimte bij Adri&zn, hebben Harry van der Maas, Gert van Kralingen en Roelof Bisschop benadrukt dat het belangrijk is om te gaan stemmen op 15 maart en is er teruggeblikt op een zeer zinvolle dag.

Tussen de verschijning van de vorige uitgave van 'Een Vaste Koers' en deze uitgave heeft een belangrijke gebeurtenis plaatsgevonden, namelijk de verkiezingen voor de Provinciale Staten en het waterschap. Ook wij als SGP Jongeren Reimerswaal hebben ons steentje mogen bijdragen in de campagne. Twee van onze commissieleden, Christiaan en Leonard, stonden op de lijst voor de Provincie en waren bij elkaar goed voor bijna 150 stemmen!

Verder hebben wij in samenwerking met de SGP Jongeren commissies Schouwen-Duiveland en Midden-Zeeland een verkiezingsavond georganiseerd met als thema 'Zeeland onder Water?!'. Op deze avond vertelde Gert van Kralingen over de functies van het waterschap en hoorden we dat het waterschap niet alleen de dijken beheert en onderhoudt, maar ook verantwoordelijk is voor de waterstand in sloten, het afvalwater en het onderhoud van de buitenwegen. Aansluitend vertelde Harry van der Maas wat over de functies van de provincie bij het thema 'Zeeland onder Water?!'.

Er was echter ook ruimte voor gezelligheid. In de pauze was er tijd om elkaar weer eens te spreken en ook informeel met Harry van der Maas en Gert van Kralingen in gesprek te gaan. Ook na de pauze tijdens de Kahoot! quiz en bij het stellen van vragen aan Gert en Harry hing er een gezellige sfeer. En deze werd er tijdens de naborrel onder het genot van een bitterbal alleen maar beter op!

Had je hier nu ook bij willen zijn of wil je graag een van onze volgende avonden bezoeken? Dat kan! In juni/juli staat namelijk onze volgende avond gepland over defensie. Tijdens deze avond zal een SGP-politicus en een defensie-expert kort ingaan op de oorlog in Oekraïne. We zullen dit echter breder bekijken en onderzoeken wat hier de onderliggende oorzaken van zijn en wat dit betekent voor de toekomst van Oekraïne, Europa en Nederland. Maar wees gerust, dit wordt zeker geen droge lezing, er zal volop ruimte zijn voor gesprek en gezelligheid. Houdt onze Instagram in de gaten (@sgpjongerenreimerswaal) voor meer informatie!

COLUMN

Door: William Cornet
Algemeen bestuurslid SGP-jongeren Reimerswaal.

Consuminderen

Leuk dat ik mijn eerste column voor Een Vaste Koers mag schrijven over een term die, hoe opmerkelijk ook, via een column zijn intrede deed in de Nederlandse taal. Op 3 september 1972 werd door Hendrik de Groot, redactiesecretaris van het maandblad M.D. van Milieudefensie, in zijn column het neologisme 'consuminderen' geïntroduceerd met de volgende woorden:

"Sprookje: er was eens een consumens die zijn consumentaliteit wilde veranderen. Hij hield op met consumeren. Consuminderen werd zijn devies, dat door velen werd nagevolgd"

In de Nederlandse literatuur wordt de term 'consuminderen' getypeerd als een porte-manteauwoord. Dat woord waarin de woorden consumeren en minderen (hoewel meren niet de betekenis heeft van vermeerderen) worden gecombineerd en er de uiteindelijke betekenis van minder consumeren aan wordt gegeven. Maar vanwaar kwam die behoefte aan zo'n nieuw woord? Het is een overduidelijke tegenreactie op de consumptiemaatschappij die zich in de tweede helft van de jaren '90 door economische groei sterk deed gelden.

Hoewel we in tijden van crises leven die vanzelfsprekend de economische groei doen temperen, - denk hierbij bijvoorbeeld aan de afgelopen coronapandemie of de grote vraagstukken die er liggen rondom het stikstofbeleid en de energiecrisis - is de term consuminderen uiterst actueel. Al wordt er mijns inziens door velen wel een heel bijzondere invulling aan gegeven. En eerlijk is eerlijk, moet ook ik de hand in eigen boezem steken. Kortgeleden heb ik een vakantie geboekt naar Tanzania om uit te rusten en te genieten van de mooie natuur. U zult begrijpen dat het vliegtuig het aangewezen vervoermiddel is om op de plaats van bestemming te komen. Kan dat vliegen wel in het licht van consuminderen? Nou, bij de betreffende reisorganisatie kun je je CO2 voetafdruk compenseren door geld te doneren aan een stichting die voor elke €10,- vier bomen plant. Hoort u het, compenseren!? Ik voel weer een neologisme opkomen; consucompenseren. Met andere

woorden, consumeren maar dan "verantwoord". In Zeeland zijn wij nuchter en laten we ons niet snel meeslepen met de tijdgeest, toch? Schijn bedriegt, want ook in de gemeente Reimerswaal kennen we de zogenoemde compensatiebomen. Afgelopen zomer berichtte Omroep Zeeland hierover. Met de gemeente Reimerswaal wordt gewerkt aan een plan om lanen in de gemeente te voorzien van bomen die worden betaald door het Zeeuwse Klimaatfonds. Op de site van het Zeeuws Klimaatfonds vullen vakantiegangers een formulier in waarin zij aangeven hoe zij op vakantie gaan. Vervolgens wordt de CO2-uitstoot berekend en komt er per mail een offerte van de kosten van de compensatie. Als SGP-jongere juich ik dergelijke initiatieven toe! Het maakt ons bewust van hoe we om dienen te gaan met het milieu. Het is een van de speerpunten van de SGP, het zorgvuldig rentmeesterschap. Toch knaagt het wel, dat consucompenseren. Het blijft in mijn ogen toch een uitvinding van de consumens om ongestoord te consumeren. Het sprookje waar ik deze column mee begon, blijkt daadwerkelijk een sprookje. Het devies van consumens wordt door velen, waaronder ikzelf omzeild. Hoog tijd voor meer bewustwording en een helder geluid binnen én van de SGP. Kleur bekennen, noemen we dat. Dat houdt in dat we onszelf én anderen aanmoedigen om zorgvuldig met Zijn schepping om te gaan.

Alles op en rondom de bouw

Dat is wat we doen bij Sinkegroep: infra, sloopwerk, sanering, transport en containerservice.

Sinkegroep is een familiebedrijf met grote ambities en oog voor het kleine. We leveren ambachtelijk werk, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest moderne en innovatieve technieken. Bij Sinkegroep weten we waar we vandaan komen. We zijn ontstaan en groot geworden vanuit de Zeeuwse klei en daar

zijn we 'grods' op. We weten ook waar we naartoe willen, namelijk naar een duurzame toekomst. Een reis die we dagelijks ondernemen met oog voor onze leefomgeving, voor de economische veerkracht van ons bedrijf, maar vooral voor de mensen die samen de Sinkegroep maken.

Sinkegroep
Nishoek 38a
4416 PE Kruijningen

T 0113 - 38 21 60
E info@sinkegroep.nl

GOES
MIDDELBURG
SCHOONDIJKE
OUD GASTEL

sinkegroep.nl

Uw winstpartner in dagvers!

VAN DEN BERGE
HANDELSONDERNEMING

Kruiningen - Tel. +31(0)113-383320 - info@vanden-berge.nl - www.vanden-berge.nl

Florall
HOVENIERS

- ONTWERP
- AANLEG
- ONDERHOUD
- BESTRATING

YERSEKE, TEL. 0113 - 57 19 11, WWW.FLORALLHOVENIERS.NL

AFVALWATER IS EEN NIEUWE KANS VOOR DE TOEKOMST

Wie kent niet de platen van Isings waar het leven in een stad uit de Middeleeuwen is afgebeeld. Het lijkt allemaal zo mooi en vol van romantiek. Maar de werkelijkheid was anders. Afvalwaterverwerking was er niet en het gevolg was het uitbreken van ziektes. Niet eerder dan in de dertiger jaren van de vorige eeuw zijn er in Nederland rioleringen aangebracht. Nooit eerder werd er zo'n grote stap in de volksgezondheid gezet. Al lange tijd is het een van de kerntaken van het waterschap om afvalwater te verwerken. Zo ook van het waterschap Scheldestromen. Wij nemen het afvalwater op de gemeentegrens (bij het 50 km bordje) over van de gemeenten. Via onze persleidingen pompen wij het naar onze rioolwaterzuiveringen. Deze zuiveringen zijn in Nederland en dus ook in Zeeland rond 1980 gebouwd. Daarvoor pompten we het water ongezuiverd de Wester- en Oosterschelde in. Met alle gevolgen van dien.

Deze rioolwaterzuiveringen zijn in de loop van de jaren uitgegroeid tot innovatiecentra. Waarbij onze medewerkers allerlei zaken bedenken om deze processen te optimaliseren. Van deze innovatie wil ik in dit artikel een overzicht geven.

Tijdens de Coronaperiode is ons door het RIVM gevraagd om dagelijks monsters te nemen uit het afvalwater. Dat proces is geautomatiseerd en wekelijks gingen er monsters naar het laboratorium van het RIVM. Daar kon men dan veel eerder zien waar er pieken waren in de corona. Dus in ons afvalwater konden we eerder zien of in een regio corona toenam dan dat mensen dat zelf wisten door de zelftesten. Op basis daarvan kon er op rijksniveau maatregelen genomen worden.

Een ander onderwerp waar we al jaren mee bezig zijn is de energietransitie. Hoe richten wij het geheel van ons land met al de processen zo in, dat we werken met zo min mogelijk energie en we zoveel mogelijk energie opwekken. Voor het zuiveren van afvalwater is veel energie nodig. Dat komt omdat we zuurstof moeten toevoegen zodat de bacteriën die goed werken bij zuurstofrijke omstandigheden, hun werk goed kunnen doen. We brengen dan door middel van bellenbanen zuurstof in het afvalwater. Maar hoe wekken we nu energie op of brengen we een goede balans aan? Dat is vrij eenvoudig. Tenminste, nu we weten hoe we dat moeten doen. We brengen de energie die we nodig hebben zoveel

mogelijk naar beneden. Dus zo min mogelijk energie gebruiken. Maar we kunnen ook energie opwekken. Het liefst zoveel mogelijk. Hoe doen we dat? Als het afvalwater is ingedikt dan brengen we dat in een tank waar het kan gisten. Daar komt gas bij vrij. Op dit gas laten we een motor draaien en met een soort dynamo kunnen we dan energie opwekken. Dat heeft een behoorlijke omvang. Op onze grote zuiveringen wekken we 130 procent meer energie op dan de 100 procent die we nodig hebben. Als grappig vertel ik wel eens dat we het licht in het dorp Ritthem laten branden op de energie die we opwekken op de naastgelegen zuivering.

Julie zullen allemaal wel eens gehoord hebben van de circulaire economie. Dat houdt in dat we zoveel mogelijk stoffen proberen opnieuw te gebruiken. Dat geldt ook voor het gebruik van stoffen die we beter niet kunnen delven in grote groeves of die we maken uit aardolie, want dat zorgt voor extra CO₂. Vaak zijn deze stoffen 'zoals plastic' niet afbreekbaar. Ziedaar het grote probleem van plastic op deze wereld en dan met name in de oceanen.

Niet eerder dan in de dertiger jaren van de vorige eeuw zijn er in Nederland rioleringen aangebracht. Nooit eerder werd er zo'n grote stap in de volksgezondheid gezet.

Samen met vijf andere waterschappen hebben we op de zuivering in Bath uitgevonden dat wij afbreekbaarplastic kunnen maken uit ons afvalwater. Dat hebben onze technologen in Bath op laboratoriumschaal aangetoond. Maar daarna stonden we voor de keuze hoe nu verder. We hebben besloten om een demoversie van een fabriek te bouwen in Dordrecht. Die fabriek draait nu een jaar. Zoals u zult begrijpen lopen we daar tegen allerlei problemen aan. Zo liepen de pompen vast omdat er zoveel haren in het afvalwater zitten. Maar wat doen wij in de kern? In het afvalwater zitten PHA moleculen. De scheikundige naam is zo ingewikkeld dat ik die u zal besparen. Deze PHA moleculen gaan we vetmesten. Zo vreten deze moleculen zich vol. Daarna gaan we ze drogen en open breken. We houden dan poeder over met redelijk zuiver PHA. Daar kunnen we vrij eenvoudig afbreekbaar bioplastic van maken. Deze hoeveelheden stellen we dan beschikbaar aan bedrijven die er proeven mee willen doen. Zij kunnen door deze proeven dan kijken of dit plastic geschikt is voor hun om te gebruiken. Toch wel handig als een klein potje waar plantjes in worden gekweekt bestaat uit plastic wat zichzelf afbreekt. Zo nemen de waterschappen het voortouw in de circulaire economie. Want in 2050 is de doelstelling dat we volledig circulair zijn als Nederland.

Door: Gert van Kralingen
Gezworene/dagelijks bestuurder
SGP Reimersaal

De grootste uitdaging voor de nabije toekomst ligt in het uit het afvalwater halen van medicijnresten en andere hele kleine stofjes. Het probleem is dat er dagelijks nieuw stofjes worden geloosd op de riolering. Dat kunnen van allerlei stofjes zijn die in bijvoorbeeld tandpasta worden toegevoegd om het mooier te laten lijken. Dat geldt ook voor cosmetica maar ook voor coating op regenjassen. Hoe ingewikkeld is onze maatschappij geworden. Aan de waterschappen de extra taak om deze stoffen eruit te halen. Dat kost geld, ja zelfs veel geld. De huidige zuiveringstechnieken kunnen dit niet aan. Dus als een molecuul medicijnrest aankomt bij de zuivering dan gaat die molecuul er gewoon doorheen. De molecuul wordt niet afgebroken. Daar zijn aanvullende technieken voor nodig met koolstof en ozon. Dat zijn dus aanvullende zuiveringstappen. Ook zijn we aan het uitzoeken samen met de Universiteit van Wageningen of ons gezuiverde afvalwater geschikt is om in droge tijden te gebruiken in de landbouw. Momenteel worden er uitgebreide proeven genomen. Kunnen wij verkeerde stoffen aantreffen in de vrucht? Zodra we dat weten kunnen we op dit onderwerp weer verder. Ik gaf u een inkijkje in de wereld van het zuiveren van afvalwater. Heeft u interesse om hier een verdere toelichting te krijgen op school dan zijn onze educatiemedewerkers beschikbaar. Neem gerust contact met ons op.

TIPS

Deze uitgave gaat helemaal over afval. Goed scheiden is belangrijk, maar nog mooier is het om zo weinig mogelijk afval te produceren. Wij gingen op onderzoek en geven je graag een aantal tips.

1

NEEM JE EIGEN BROODZAK MEE

De bakker in het dorp, de marktbakker of de supermarkt doet graag jouw brood in je eigen katoenen broodzak. Het brood blijft heerlijk vers en de zakken kunnen ook in de vriezer. Daarnaast zien ze er ook nog eens veel leuker uit. (ook andere producten kun je natuurlijk in je eigen verpakking laten doen, zoals salades en vleeswaren bij de slager en poelier of nootjes op de markt.)

2

KOOP VERSE THEE

Verse thee kun je op steeds meer plaatsen kopen. Doe de verse thee in je eigen theefilter en je geniet vanaf nu nog meer van je bakje thee. Het scheelt daarnaast ook heel wat theezakjes.

3

BOODSCHAPPEN BIJ DE AFVALVRIJE SUPERMARKT

Ga je echt voor maximale afvalreductie? Koop dan boodschappen bij Pieter-Pot. Je boodschappen worden bezorgd in glazen weckpotten met statiegeld die je bij een volgende bestelling weer inwisselt voor volle potten.

4

STAP OVER OP WASBARE LUIERS

Wist je dat wasbare luiers weer helemaal 'in' zijn? Het heeft in ieder geval genoeg voordelen. Je bespaart heel veel afval en volgens milieu centraal bespaar je ook nog eens tot 500 euro t.o.v. het gebruik van wegwerpluiers. En gebruik je ze voor meer kinderen? Dan loopt de besparing helemaal hoog op.

5

GEBRUIK SHAMPOOBARS EN ZEEPBLOKKEN

Ook in de badkamer worden heel wat plastic verpakkingen gebruikt. Door over te stappen op shampoo-bars en zeepblokken kun je heel wat afval voorkomen. Daarnaast doe je er vaak langer mee en nemen ze minder ruimte in beslag.

6

KOOP FRISDRANK IN STATIEGELD

Veel frisdrank zit tegenwoordig in statiegeld flessen of blikjes. Zorg dat je juist deze verpakkingen koopt, in plaats van de plastic pakken. Een makkelijke manier om minder afval te produceren en zo je steentje bij te dragen.

Techno West Services

Heftrucks • Verreikers • Terminaltrekkers • Hoogwerkers

**VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD**

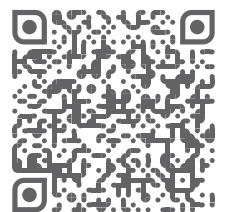
Weihoek 6 | 4416 PX Kruiningen
0113 312 186
verkoop@technowestservices.nl

www.technowestservices.nl

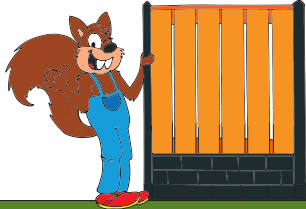

dierenhokken & speeltoestellen

Oostpolderweg 2 — Krabbendijke — 0113 - 501001

MEGA-SCHUTTING
SCHUTTING & OVERKAPPING

Kom langs in onze
SHOWROOM
in Heinkenszand

Kom vrijblijvend
langs of maak
direct een afspraak!

Buiten genieten voor elke smaak en elk budget!

Voor meer informatie over schuttingen en onze handige ONTWERPTOOL

WWW.MEGA-SCHUTTING.NL

Noordland 17 • 4451 RP Heinkenszand • +31 (0)113 405 131
WhatsApp: 06 23 50 61 57 • E-mail: info@mega-schutting.nl